

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.04.2019, sen. zn. 29 NSČR 78/2017, ECLI:CZ:NS:2019:29.NSČR.78.2017.1

Číslo: 27/2020

Právní věta:

Podají-li manželé (dlužníci) společný insolvenční návrh a vezme-li jeden z těchto manželů insolvenční návrh zpět ještě před rozhodnutím o úpadku nebo předtím, než jiné rozhodnutí o (společném) insolvenčním návrhu již nabylo právní moci, insolvenční soud ve vztahu k tomuto manželu zastaví insolvenční řízení; souhlas druhého manžela (druhého insolvenčního navrhovatele) s takovým zpětvzetím se nevyžaduje bez zřetele k tomu, že manželé spojili s insolvenčním návrhem i společný návrh manželů na povolení oddlužení. Podají-li manželé (dlužníci) společný návrh manželů na povolení oddlužení (§ 394a odst. 3 insolvenčního zákona), nevyžaduje se k tomu, aby jeden z těchto manželů vzal za sebe takový návrh účinně zpět, souhlas druhého manžela.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.04.2019

Spisová značka: 29 NSČR 78/2017

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Oddlužení, Zastavení řízení, Zpětvzetí návrhu na zahájení řízení

Předpisy: § 129 odst. 1 IZ

§ 130 odst. 1 IZ ve znění do 30.06.2017

§ 130 odst. 2 IZ ve znění do 30.06.2017

§ 394 IZ

§ 394a IZ

§ 91 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání dlužnice zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 12. 2016, sp. zn. KSPL 54 INS 25106/2016, 2 VSPH 2337/2016, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 25. 11. 2016, č. j. KSPL 54 INS XY, Krajský soud v Plzni (dále jen „insolvenční soud“) rozhodl, že zpětvzetí insolvenčního návrhu ze dne 23. 11. 2016, č. j. KSPL 54 INS XY, je

právně neúčinné.

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Společný insolvenční návrh dlužníků - manželů spojený s návrhem na povolení oddlužení ze dne 25. 10. 2016 byl doručen soudu dne 3. 11. 2016.

[2] Podáním ze dne 23. 11. 2016 (A-9) vzala dlužnice zpět návrh na povolení oddlužení.

3. Na tomto základě insolvenční soud posuzoval, zda dlužnicí učiněné zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení je účinným úkonem. S odkazem na § 394a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a § 91 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), insolvenční soud zdůraznil, že manželé, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, mají po dobu trvání insolvenčního řízení a po dobu trvání účinků oddlužení postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka. Uzavřel, že zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení je zásadním procesním úkonem, který je srovnatelný například se zpětvzetím insolvenčního návrhu a který vede k tomu, že oba manželé jsou (v důsledku prohlášení konkursu na majetek každého z manželů) zbaveni možnosti dobrodiní oddlužení, což vylučuje, aby šlo o úkon ve prospěch obou manželů. Podle insolvenčního soudu nelze připustit, aby účinky návrhu na povolení oddlužení byly „negovány úkonem zpětvzetí daným pouze ze strany jednoho z nich s účinky pro oba manžele“.

4. K odvolání dlužnice Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

5. Odvolací soud - vycházející ze skutkových zjištění insolvenčního soudu a z dikce § 394a odst. 1 a 3, § 396, § 129 odst. 1, § 130 odst. 1 insolvenčního zákona a § 91 odst. 2 o. s. ř. - posoudil podání dlužnice ze dne 23. 11. 2016 jako zpětvzetí insolvenčního návrhu. Dále uvedl, že nerozlučné společenství dlužníků - manželů dle § 394a insolvenčního zákona sice vzniká na základě návrhu na povolení oddlužení, avšak postavení nerozlučných společníků mají manželé i v té fázi řízení, v níž soud posuzuje podmínky úpadku. K tomu odkázal na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 2014, č. j. 4 VSPH XY, a dodal, že ke zpětvzetí společného návrhu na povolení oddlužení i ke zpětvzetí společného insolvenčního návrhu je třeba souhlasu obou nerozlučných společníků.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti usnesení odvolacího soudu podala dlužnice dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítajíc, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požadujíc, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

7. Konkrétně jde dle dovolatelky o tuto otázku:

8. Je přípustné, aby v době do rozhodnutí o úpadku byl jen jedním z manželů vzat zpět insolvenční návrh podaný podle § 394a insolvenčního zákona?

9. K položené otázce argumentuje dovolatelka tak, že po podání insolvenčního návrhu se zásadně změnila okolnosti (dlužník opustil společnou domácnost, přestal s dovolatelkou komunikovat, vyšly najevo jeho další dluhy); kdyby takové okolnosti vyšly najevo dříve, nesouhlasila by s podáním insolvenčního návrhu podle § 394a insolvenčního zákona. Zdůrazňuje, že sama se v úpadkové situaci nenachází a nelze spravedlivě požadovat, aby fakticky uhradila dluhy dlužníka. Namítá, že „zpětvzetí

návrhu podaného podle § 394a insolvenčního zákona jen jedním z manželů soudy posoudily pouze z formálního hlediska a v rozporu s procesními zásadami, jakož i základními lidskými právy, když právo manžela dlužnice na zjištění úpadku a oddlužení nadřadily nad právo dlužnice se v úpadku nenacházet“.

10. Dovolatelka vyslovuje názor, že § 394a odst. 3 insolvenčního zákona nelze vykládat výlučně podle § 91 odst. 2 o. s. ř., neboť insolvenční řízení má svá specifika. S poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. [22 Cdo 4143/2013](#), a ze dne 12. 1. 2012, sp. zn. [20 Cdo 2619/2011](#) (která jsou - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže, vydaná v době od 1. 1. 2001 - dostupná i na webových stránkách Nejvyššího soudu), dovolatelka uvádí, že nerozlučné společenství účastníků ve smyslu § 394a odst. 3 insolvenčního zákona nemá povahu v hmotném právu, ale je uměle založeno procesním ustanovením.

11. Dále argumentuje tím, že z § 394a odst. 1 insolvenčního zákona plyne, že návrh na povolení oddlužení manželé mohou (ale nemusí) podat společně, tedy právní úprava umožňuje, aby tento návrh podal jen jeden z manželů. Podle dovolatelky měl insolvenční soud „řádně přihlédnout ke zpětvzetí insolvenčního návrhu dlužnicí a buď celé insolvenční řízení zastavit, event. mohl insolvenční řízení zastavit pouze ohledně dlužnice a v insolvenčním řízení dále pokračovat pouze s manželem dlužnice“.

III.

Přípustnost dovolání

12. Dovolání v dané věci je přípustné podle § 237 o. s. ř., když v posouzení procesních otázek, na nichž napadené rozhodnutí spočívá, dovoláním otevřených, jde o věc dovolacím soudem v insolvenčních souvislostech beze zbytku neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

13. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 29. 9. 2017) se podává z bodu 2. článku II části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

14. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

15. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona, ve znění účinném do 30. 6. 2017 (s ohledem na dobu zahájení řízení [3.11. 2016] a vydání napadeného usnesení odvolacího soudu [22. 12. 2016]), a občanského soudního řádu:

§ 97 (insolvenčního zákona)

(1) Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh; zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu.

(...)

(5) Insolvenční návrh je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel; jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník.

§ 106 (insolvenčního zákona)

(1) Dlužník, který hodlá řešit svůj úpadek nebo hrozící úpadek oddlužením, musí s insolvenčním návrhem spojit i návrh na povolení oddlužení. S insolvenčním návrhem je rovněž možné spojit návrh na povolení reorganizace. V těchto případech musí insolvenční návrh obsahovat i náležitosti předepsané pro tyto návrhy a musí k němu být přiloženy další pro ně požadované přílohy.

(...)

§ 129 (insolvenčního zákona)

(1) Insolvenční navrhovatel může vzít insolvenční návrh zpět až do vydání rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu.

(...)

§ 130 (insolvenčního zákona)

(1) Je-li insolvenční návrh vzat zpět, insolvenční soud řízení zastaví. Je-li insolvenční návrh vzat zpět až poté, co o něm insolvenční soud rozhodl jinak než vydáním rozhodnutí o úpadku, avšak rozhodnutí není dosud v právní moci, insolvenční soud rozhodne též o zrušení rozhodnutí.

(2) Je-li insolvenčních navrhovatelů více a insolvenční návrh vezme zpět jen některý z nich, insolvenční soud řízení zastaví jen ve vztahu k navrhovateli, který vzal návrh zpět.

(...)

§ 389 (insolvenčního zákona)

(1) Dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením, jde-li o

a/ právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo

b/ fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání.

(...)

(3) Jiná osoba než dlužník není oprávněna návrh na povolení oddlužení podat.

§ 390 (insolvenčního zákona)

(1) Návrh na povolení oddlužení musí dlužník podat spolu s insolvenčním návrhem. Podá-li insolvenční návrh jiná osoba, lze návrh na povolení oddlužení podat nejpozději do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníku; o tom musí být dlužník při doručení insolvenčního návrhu poučen.

(...)

§ 394 (insolvenčního zákona)

(1) Návrh na povolení oddlužení může dlužník vzít zpět, dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení oddlužení.

(2) Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení vezme insolvenční soud na vědomí rozhodnutím, které se doručuje osobě, která návrh podala, dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru; odvolání proti němu není přípustné.

(3) Vzal-li dlužník návrh na povolení oddlužení zpět, nemůže jej podat znovu.

(4) Byl-li návrh na povolení oddlužení vzat zpět až poté, co bylo rozhodnuto schválení oddlužení, insolvenční soud rozhodne, že zpětvzetí není účinné; toto rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné, se doručuje osobě, která návrh podala, dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru.

§ 394a (insolvenčního zákona)

(1) Manželé, z nichž každý samostatně je osobou oprávněnou podat návrh na povolení oddlužení, mohou tento návrh podat společně. Pro posouzení, zda jde o osoby oprávněné podat společný návrh manželů na povolení oddlužení, je rozhodné, zda jde o manžele ke dni, kdy takový návrh dojde insolvenčnímu soudu.

(2) Společný návrh manželů na povolení oddlužení musí obsahovat výslovné prohlášení obou manželů, že souhlasí s tím, aby všechny jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů; podpisy obou manželů u tohoto prohlášení musí být úředně ověřeny.

(3) Manželé, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, mají po dobu trvání insolvenčního řízení o tomto návrhu a po dobu trvání účinků oddlužení postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka.

§ 396 (insolvenčního zákona)

Jestliže insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne, vezme na vědomí jeho zpětvzetí nebo jej zamítne, rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem.

§ 91 (o. s. ř.)

(1) Je-li žalobců nebo žalovaných v jedné věci několik, jedná v řízení každý z nich sám za sebe.

(2) Jestliže však jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozsudek musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, platí úkony jednoho z nich i pro ostatní. Ke změně návrhu, k jeho vzetí zpět, k uznání nároku a k uzavření smíru je však třeba souhlasu všech účastníků, kteří vystupují na jedné straně.

17. Z obsahu spisu je patrné, že:

[1] Insolvenční řízení bylo zahájeno dne 3. 11. 2016, kdy insolvenčnímu soudu došel insolvenční návrh (datovaný 24. 10. 2016 a spojený se společným návrhem manželů na povolení oddlužení), jímž se dlužníci (manželé) domáhali zjištění úpadku a povolení oddlužení s navrhaným způsobem oddlužení plněním splátkového kalendáře (A-1).

[2] Dne 23. 11. 2016 bylo insolvenčnímu soudu doručeno (osobně) podání dlužnice (opatřené podpisem dlužnice) z téhož dne a označené jako zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení (A-9), jehož text zní:

„Dne 3. 11. 2016 jsem spolu se svým současným manželem V. V. podala společný návrh manželů na povolení oddlužení. Tímto návrh na povolení oddlužení ve smyslu § 394 IŘ beru za

svoji osobu v celém rozsahu zpět a žádám, aby Krajský soud v Plzni vzal toto zpětvzetí návrhu za moji osobu na vědomí“.

[3] Usnesením ze dne 26. 1. 2017, č. j. KSPL 54 INS XY, insolvenční soud zjistil úpadek dlužníků, povolil jeho řešení oddlužením a insolvenčním správcem ustanovil Mgr. R. M.

[4] Podáním datovaným 16. 1. 2017 vzali oba dlužníci v plném rozsahu zpět „insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení“ (A-22).

[5] Usnesením ze dne 30. 1. 2017, č. j. KSPL 54 INS XY, insolvenční soud rozhodl, že zpětvzetí insolvenčního návrhu, doručené soudu dne 27. 1. 2017, je právně neúčinné.

[6] Usnesením ze dne 11. 5. 2017, č. j. KSPL 54 INS XY, insolvenční soud schválil oddlužení dlužníků plněním splátkového kalendáře.

18. Na základě shrnutí obsahu spisu, jak bylo provedeno výše, Nejvyšší soud úvodem předesílá, že právní posouzení věci odvolacím soudem nemůže obstat již proto, že oba soudy rozhodly výrokem svých rozhodnutí o zpětvzetí insolvenčního návrhu (výrok insolvenčního soudu o neúčinnosti „zpětvzetí insolvenčního návrhu“ odvolací soud výrokem svého usnesení potvrdil). Nejvyšší soud však nemá žádné pochybnosti o tom, že podáním ze dne 23. 11. 2016 (poměřováno jeho označením, textem včetně odkazu na § 394 insolvenčního zákona) vzala dovolatelka zpět návrh na povolení oddlužení. Jde o zcela určitý a srozumitelný procesní úkon, z něž plyne jednoznačný závěr o tom, co jím dovolatelka vyjadřuje.

19. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je při posouzení procesních úkonů ustálena v závěru, že povinnost soudu posuzovat procesní úkony účastníků podle jejich obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) neznamená, že soud může určitému a srozumitelnému úkonu přikládat jiný než účastníkem sledovaný smysl nebo „domýšlet“ obsah úkonu či z obsahu úkonu činit závěry, které z něj ve skutečnosti nevyplývají (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. [29 Cdo 1399/2016](#), a v něm označená další rozhodnutí Nejvyššího soudu).

20. Insolvenční návrh a návrh na povolení oddlužení jsou dva různé procesní úkony, pro které insolvenční zákon předepisuje různé obsahové náležitosti a pro které uplatňuje odlišná pravidla i co do požadavku na jejich formu. Obsahové náležitosti insolvenčního návrhu vymezuje ustanovení § 103 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, kdežto obsahové náležitosti návrhu na povolení oddlužení § 391 insolvenčního zákona. Insolvenční návrh definuje insolvenční zákon v § 2 písm. c/ jako u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení. Návrh na povolení oddlužení je pak podáním, jímž se dlužník v insolvenčním řízení zahájeném insolvenčním návrhem (dlužníka nebo věřitele) domáhá rozhodnutí o způsobu řešení svého úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením (rozhodnutí o povolení oddlužení) [k tomu srov. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2010, sen. zn. [29 NSČR 1/2008](#), uveřejněného pod č. 88/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „[R 88/2010](#)“)].

21. Pro poměry dané věci lze dodat, že zpětvzetím insolvenčního návrhu (§ 129 odst. 1 insolvenčního zákona), které je učiněno do vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka, docílí insolvenční navrhovatel zastavení insolvenčního řízení (§ 130 odst. 1 věta první insolvenčního zákona). Návrh na povolení oddlužení může dlužník vzít zpět, dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení oddlužení (§ 394 odst. 1 insolvenčního zákona), přičemž zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení vezme insolvenční soud na vědomí (§ 394 odst. 2 insolvenčního zákona). V tomto případě insolvenční soud rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkovra úpadku konkursem (§ 396 insolvenčního zákona).

22. V takto vymezeném rámci věci je nutno zkoumat závěr odvolacího soudu, že ke zpětvzetí

společného návrhu manželů na povolení oddlužení (i ke zpětvzetí insolvenčního návrhu podaného oběma manžely společně) je třeba souhlasu obou manželů jako nerozlučných společníků.

23. K institutu společného návrhu manželů na povolení oddlužení přijal Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi tyto závěry:

[1] Vše, co bylo dosud judikováno v [R 88/2010](#) o účincích „návrhu na povolení oddlužení“, platí (od 1. 1. 2014) i „pro společný návrh manželů na povolení oddlužení“ ve smyslu § 394a insolvenčního zákona. Tedy, jestliže ke dni, kdy insolvenčnímu soudu dojde společný návrh manželů na povolení oddlužení, neprobíhá (není zahájeno) na základě náležitě podepsaného insolvenčního návrhu (došlého insolvenčnímu soudu nejpozději společně se společným návrhem manželů na povolení oddlužení) insolvenční řízení na majetek těchto manželů, nemá společný návrh manželů na povolení oddlužení žádné účinky. Odmítne-li insolvenční soud insolvenční návrh manželů (dlužníků), s nímž je spojen společný návrh manželů na povolení oddlužení, insolvenční řízení tím končí. Postup, jímž insolvenční soud společně s rozhodnutím o odmítnutí insolvenčního návrhu manželů (nebo později) odmítne i společný návrh manželů na povolení oddlužení (s insolvenčním návrhem spojený), je procesně vadný (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2017, sp. zn. [29 Cdo 3108/2015](#)).

[2] V době od 1. 1. 2014 není přípustné (s výjimkou podávající se z dikce § 394a insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 1. 2014 pro společný návrh manželů na povolení oddlužení) spojení věcí různých dlužníků ke společnému řízení i v těch insolvenčních řízeních, jež byla zahájena před 1. lednem 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2017, sen. zn. [29 NSČR 1/2016](#)).

[3] Prohlášení manželů, že souhlasí s tím, aby všechen jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů, které je (má být) povinnou součástí společného návrhu manželů na povolení oddlužení (§ 394a odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2014), nemá za následek fikci, že všechen jejich majetek patří do společného jmění manželů. Ta nastává až coby důsledek rozhodnutí, jímž insolvenční soud po povolení oddlužení na základě společného návrhu manželů (§ 394a insolvenčního zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2014) schválil oddlužení zpeněžením majetkové podstaty (§ 408 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2014) [viz opět usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. [29 NSČR 1/2016](#)].

24. Pro nalezení odpovědi na dovolatelkou předestřenu otázku je rozhodná především dikce ustanovení § 394a odst. 3, které bylo do insolvenčního zákona včleněno s účinností od 1. 1. 2014 (novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 294/2013 Sb.). Z něj plyne, že manželům, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, přiznává insolvenční zákon po dobu trvání insolvenčního řízení postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka.

25. Vládní návrh zákona č. 294/2013 Sb. projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období (2010 - 2013) jako tisk č. 929/0, přičemž text § 394a insolvenčního zákona v něm byl obsažen (v posléze přijaté podobě) pod bodem 213. Zvláštní část důvodové zprávy k bodu 213 (§ 394a) se k předmětné změně vyslovuje jen tak, že:

„Z veřejné konzultace jednoznačně vyplynul požadavek výslovného řešení společného oddlužení manželů. Tomu vychází vstříc návrh § 394a insolvenčního zákona, jenž vychází z toho, že manželé, kteří podají návrh na povolení oddlužení společně, budou pokládáni za jednoho dlužníka a budou mít postavení nerozlučných společníků, přičemž musí výslovně projevit vůli, aby jejich veškerý (tedy i výlučný) majetek byl pro účely oddlužení pokládán za majetek v jejich společném jmění. Srov. dále i změnu § 408 odst. 1 a důvodovou zprávu tamtéž.“

26. Pro posouzení, zda jde o samostatné, nebo nerozlučné společenství, je rozhodná povaha předmětu řízení vyplývající z hmotného práva; tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby předmět řízení byl projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníku, jde o nerozlučné společenství. V nerozlučném společenství je důležité rozlišit, které z úkonů smí učinit každý z nich sám a které musí vykonat společně. Platí v tomto směru, že každý ze společníků smí vykonat to, co je - uvažováno z pohledu zájmu všech nerozlučných společníků na výsledku řízení - na prospěch jejich právu nebo společné povinnosti, a že u ostatních úkonů se uplatňuje zásada jednomyslnosti (srov. Drápal, L. in Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 - 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 591).

27. Závěry formulované výše k rozlišení úkonů, které mohou společníci v nerozlučném společenství činit samostatně, jsou nepochybně uplatnitelné i v insolvenčním řízení. V tomto směru dovolatelka výstižně argumentuje tím, že právní úprava (§ 394a odst. 1 insolvenčního zákona) umožňuje, aby návrh na povolení oddlužení podal jen jeden z manželů. Není tedy vyloučeno, aby každý z manželů podal samostatně insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení a insolvenční řízení bylo vedeno vůči každému z manželů zvlášť.

28. Při úvaze, zda úkony zpětvzetí insolvenčního návrhu a zpětvzetí společného návrhu manželů na povolení oddlužení musí učinit oba manželé, je třeba přihlídnout ke specifickým aspektům insolvenčního řízení (danými jeho jednotlivými fázemi) a také k důsledkům, které z těchto dispozitivních úkonů plynou pro právní poměry obou manželů.

29. V poměrech dané věci je zřejmé, že zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení dovolatelkou nezakládá ani žádnou překážku pro další postup (a rozhodování insolvenčního soudu) v insolvenčním řízení vedeném ve věci manžela dovolatelky.

30. Smyslem úpravy obsažené v § 394a odst. 3 insolvenčního zákona je zejména poskytnout věřitelům možnost přihlásit si své pohledávky za dlužníky - manžely do jednoho insolvenčního řízení bez rozlišení, zda v hmotněprávní rovině jde o závazek (dluh) jen jednoho z těchto manželů (dlužníků).

31. Smysl úpravy obsažené v § 394a odst. 3 insolvenčního zákona, jak je popsán v předchozím odstavci, se promítá i ve způsobu, jakým je předmětné ustanovení formulováno. Obrat, podle kterého manželé, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, „mají (...) postavení nerozlučných společníků“ naznačuje volnější vazbu, než kdyby o stejných osobách bylo řečeno, že nerozlučnými společníky „jsou“. Nadto nelze pominout, že postavení nerozlučných společníků mají takoví manželé jen po dobu trvání insolvenčního řízení o návrhu na povolení oddlužení a po dobu trvání účinků oddlužení.

32. Ustanovení § 394a insolvenčního zákona tedy v žádné své části neřeší (nezakládá) nerozlučné společenství manželů ve vztahu ke společně podanému insolvenčnímu návrhu. Jak rovněž plyne z výše řečeného, skutečnost, že se společně podaným insolvenčním návrhem je spojen i společný návrh manželů (dlužníků), na povolení oddlužení nezakládá (u vědomí, že jde o dva odlišné procesní úkony) žádný důvod posuzovat zpětvzetí insolvenčního návrhu podle procesních pravidel upravujících (až) návrh na povolení oddlužení. Na otázku, jak postupovat, je-li insolvenčních navrhovatelů více a insolvenční návrh vezme zpět jen některý z nich, jednoznačně odpovídá ustanovení § 130 odst. 2 insolvenčního zákona (tak, že insolvenční soud řízení zastaví jen ve vztahu k navrhovateli, který vzal návrh zpět); pro společný insolvenční návrh manželů insolvenční zákon žádnou odchylku od tohoto pravidla neupravuje.

33. Jinak řečeno, podají-li manželé (dlužníci) společný insolvenční návrh a vezme-li jeden z těchto manželů insolvenční návrh zpět ještě před rozhodnutím o úpadku nebo předtím, než jiné rozhodnutí

o (společném) insolvenčním návrhu již nabylo právní moci, insolvenční soud ve vztahu k tomuto manželu zastaví insolvenční řízení; souhlas druhého manžela (druhého insolvenčního navrhovatele) s takovým zpětvzetím se nevyžaduje bez zřetele k tomu, že manželé spojili s insolvenčním návrhem i společný návrh manželů na povolení oddlužení.

34. V rovině procesního úkonu, o kterém oba soudy rozhodovaly (zpětvzetí insolvenčního návrhu), tedy napadené rozhodnutí zjevně neobstojí.

35. Zbývá dodat, že napadené rozhodnutí by neobstálo, ani kdyby rozhodovalo o zpětvzetí společného návrhu manželů na povolení oddlužení jedním z nich (což je obsah procesního úkonu dlužnice z 23. 11. 2016). Je totiž zjevné, že pravidlo vyjádřené v § 394a odst. 3 insolvenčního zákona, podle kterého mají manželé „postavení nerozlučných společníků“ po dobu trvání insolvenčního řízení o návrhu na povolení oddlužení, se nevztahuje na procesní úkon, směřující nikoli k tomu, aby insolvenční řízení o návrhu na povolení oddlužení trvalo, nýbrž k tomu, aby ohledně jednoho z těchto manželů účinky návrhu na povolení oddlužení pominuly (skončily). Ve vztahu k tomuto dispozitivnímu úkonu má proto každý z manželů (ve vztahu k sobě) postavení samostatného společníka.

36. Jinak řečeno, podají-li manželé (dlužníci) společný návrh manželů na povolení oddlužení (§ 394a odst. 3 insolvenčního zákona), nevyžaduje se k tomu, aby jeden z těchto manželů vzal za sebe takový návrh účinně zpět, souhlas druhého manžela.

37. Odtud plyne závěr, že řešení právní otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné a dovolání je důvodné.

38. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

39. Zrušením dovoláním napadeného rozhodnutí a vrácením věci odvolacímu soudu se dovolatelce naskýtá prostor pro zvážení, zda v situaci, kdy důsledkem rozhodnutí insolvenčního soudu o zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení ze dne 23. 11. 2016 (§ 394 odst. 2 insolvenčního zákona) je rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dovolatelky konkursem (§ 396 insolvenčního zákona), bude trvat na odvolání podaném proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 25. 11. 2016, č. j. KSPL 54 INS XY, nebo toto odvolání vezme zpět.

40. Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud (i pro insolvenční soud) závazný (§ 243g odst. 1 věta první část za středníkem, § 226 odst. 1 o. s. ř.).